

DAUDZESES PAGASTA ZS *ZIEDIŅI* IR VIENA NO LATVIJAS PIEREDZĒJUŠĀKAJĀM SĒKLAUDZĒŠANAS SAIMNIECĪBĀM – SAIMNIEKS UĢIS RUBENIS AR SĒKLAUDZĒŠANU NODARBOJAS JAU VAIRĀK NEKĀ TRĪSDESMIT GADU.

Izaugsmi sēklaudzēšanā balsta uz zināšanām

ULDIS GRAUDIŅŠ

Graudaugu un pākšaugu sēklas sējumi *Ziediņu* saimniecībā plešas aptuveni 500 hektāru platībā. Savukārt palīgozāres – lopbarības miltu ražošanas reģiona vajadzībām un akvakultūra – ļauj efektīvi izmantot saimniecības resursus, tajā skaitā darbaspēku. Saimnieki, diplomēti agronomi **Santa** un **Uģis Rubeni** intervijā *Agro Topam* stāsta par *Ziediņos* izmantoto augsnes apstrādes tehnoloģiju, izceļ sēklaudzēšanas nozares specifiku un vērtē nozares aktualitātes.

ZS *Ziediņi* ir dibināta 1991. gadā. Ar ko tolaik sākāt, un kas rosināja pievērsties sēklkopībai?

Uģis Rubenis (U.R.): Tolaik nesen – 1991. gadā Lauksaimniecības akadēmijā bijām ieguvuši augstāko izglītību agronomijā. Sākām ar 14 ha zemes, kurus uzreiz pat nejaudājām apstrādāt. Vēlāk uz Daudzesi pārcēlām aptuveni 60 ha tēva mantojuma zemes. Darbošanās sākumā ķērām un grābām, darbojāmies ar viskautko. Sākām ar cūku audzēšanu, par nopelnīto naudu pirkām pirmos kombainus, rāvējmies uz visām pusēm. Tomēr vissvarīgākās ir zināšanas: saprast zemes vērtību un redzēt, ka mūsu kopējās zināšanas sāk celt ražu. Kad saproti zināšanu vērtību, sāk eksperimentēt, izmēģināt un salikt, salīdzināt šķirnes un tehnoloģijas. Un pats visu izvērtē, neviens konsultants priekšā nepateiks. Konsultants ir konsultants, brauc pa saimniecībām, stāsta, kas darbojas citās saimniecībās. Mums, iespējams, šī tehnoloģija neder. Zemgalē augsnei ir 60–70 balles, mums nedaudz virs 30. Tādēļ jādomā, kā mūsu apstākļos, kā mūsu zemītē izaudzēt ražu. Daudzeses pagasts ir īpašs, jo to ieskauj mežs, tāpēc augsne galvenokārt ir smilšaina un grantaina. Tepat Secē, kur nomājam zemi, ir būtiski labāka augsne un arī augstākas ražas. Pirmajos darbības gados mūsu pamatkultūras bija mazprasīgākās auzas un rudzi.

Santa un Uģis Rubeni lepojas ar savu sēklu tīrību un uzsver – sēklaudzēšanā jādarbojas ar vislielāko rūpību un atbildību, lai nodrošinātu sēklu nesajaukšanos.

Ar tām attīstījāmies, kūrām labas ražas. Patlaban mēs savās zemēs, ja izaudzējam mazāk nekā sešas tonnas no hektāra, neesam apmierināti. Sešas septiņas tonnas no hektāra ir mūsu saimniecības vidējā ražība normālos gados. Ir gadi, kad kuļam vairāk. Šādu ražību esam panākuši ar augsnes uzlabošanu, ar kaļķošanu un precīzo tehnoloģiju lietojumu.

Santa Rubene (S.R.): Sēklaudzēšanai pirms aptuveni 30 gadiem pievērsāmies, kad vēl audzējām cūkas un gribējām paši sevi nodrošināt ar sēklu. Patlaban apsaimniekojam laukus aptuveni 1200 ha platībā, vairāk nekā 500 ha ir sertificēti sēklaudzēšanai. Audzējam ziemas kviešu, auzu un zirņu sēklu, arī ziemas miežu sēklu. Vasaras kviešu sēklu aizvadītajā sezonā audzējām pēdējo gadu...

U.R.: ...jo secinājām, ka sēklaudzēšanā grūti tikt galā ar tik daudz kultūraugiem. Īpaši sarežģīts un izaicinošs ir kulšanas

laiks, tāpēc, visticamāk, no vasaras kviešiem atteiksimies. Sākam mēģināt cietos (*durum*) vasaras kviešus, iesēti arī cietie ziemas kvieši. Tos audzēsim makaronu ražošanai *Dobeles dzirnavniekam*. Redzēsim, kā izdosies. Stendes pētniecības centrā selekcionāre Vija Strazdiņa pavisam drīz būs izveidojusi jaunu cieto kviešu šķirni – *Makaronu kviešus*. Mums patīk sadarboties ar Stendes selekcionāriem un pētniekiem. Īpatnēji – agrāk ņēmām sēklu, sadarbojāmies ar Priekuļu pētniecības un selekcijas centru, kas atrodas daudz tuvāk nekā Stendes centrs, tomēr šīs šķirnes neauga tik labi kā Stendē izveidoto šķirņu sēklas. Tās mums padodas labāk.

Kas sēklaudzēšanā ir vissvarīgākais?

U.R.: Visu laiku jādzīvo iekšā savā darbā un sistēmā – gan ziemu, gan vasaru. Visu laiku jādomā, ko un kā sēsi. Jau janvārī plānojam savu sējumu struktūru. Ir jāizveido vislabākais modelis tikšānai pie ražas. *Ziediņos* par četrām tonnām

zemāka raža nav bijusi. Ziemas miežu audzēšanā mums bija pārtraukums. Kad atradām šķirni, kas pārziemo, atsākām audzēšanu. Tas parāda rūpību, ar kādu sēkla jāaudzē. Saimniecībā ļoti grūti audzēt ziemas miežus un ziemas kviešus tā, lai tie nesatiktos, nesajauktos. Vajag lielu rūpību, lai nodrošinātu šo nesajaukšanos: kombaina tīrīšana, lauku ravēšana un citas darbības. Jādarbojas ļoti atbildīgi.

S.R.: Vissvarīgākais ir augu seka. Šā iemesla dēļ saimniecībā gandrīz puse sējumu ir vasarāji, otra puse ziemāji. Tādējādi varam ievērot normālu augu maiņu, ja vien savas korekcijas neizdara dabas apstākļi. Sēklu audzēšanā jādarbojas ļoti atbildīgi un precīzi. Mūsu darbinieki ir ļoti atbildīgi, tāpēc tiekam galā.

Tomēr arī mēs dažkārt nonākam pie jautājuma – vai mums to vajag? Patlaban, piemēram, kaimiņš, kas neaudzē sertificēto sēklu, nopērk to no mums, tālāk pavairo un pārdod par tādu pašu cenu kā mēs. Tomēr – viņš nemaksā autoratlīdzību. Ir jāmaksā arī autoratlīdzība selekcionāriem vai viņu pārstāvjiem. Mēs, piemēram, pārdodam auzu sēklu par 300 EUR/t. Tā ir cena AR autoratlīdzību. No iepriekš nosauktās cenas no 55 līdz pat 60 eiro ir autoratlīdzības maksājums. Par vienas tonnas pārdošanu saņemam 240–245 eiro. Tajā pašā laikā kāds saimnieks šo mūsu sēklu iztīra un pārdod par 300 eiro, nemaksājot autoratlīdzību un citus maksājumus. Kāda ir konkurence?

U.R.: Nav mehānisma, kas viņam liktu to darīt. Latvijā nav izveidots mehānisms, kas piespiestu maksāt autoratlīdzību par sertificētās sēklas pavairošanu un izmantošanu, ja nav licences līguma. Tā ir pelēkā zona. Nemaksā, un viss! Mūsu saimniecībā katrai audzētajai šķirnei pretim ir licences līgums ar kompāniju, ka man ir šī šķirne un es sēklas izplatītājkompānijai maksāju selekcionāra autoratlīdzības maksājumu. Man tas ir goda jautājums. Autoratlīdzības maksājumu nemaksāšanai ir vēl viena šķautne – mēs Latvijā paliksim bez labiem sēklu ataudzējumiem tāpēc, ka autoratlīdzībās samaksātā naudas summa ir smieklīgi maza. Mums ļoti vāji darbojas autoratlīdzības mehānisms, rezultātā arī vietējie selekcionāri nesaņem viņiem pienākošos naudu jaunu šķirņu veidošanai. Jaunas šķirnes izveidei vajadzīgi desmit gadi, selekcijai ir vajadzīga nauda. Mūsu Stendes pētniecības centrs, kur darbojas Latvijas vadošie graudu sēklu selekcionāri, no valsts nesaņem nepieciešamos naudas līdzekļus, un mēs, zemnieki, arī

ZS Ziediņi pērn secināts – lai nodrošinātu sēklas tīrību, nepieciešami vismaz 20 atsevišķi torņi sēklas nobēršanai.

nemaksājam autoratlīdzību par viņu izveidoto šķirņu izmantošanu...

S.R.: Daudzi saimnieki, kas sēj vasaras kviešus, miežus un auzas, – viņiem ir neatšifrēts masu sējums, viņi nenorāda sētās šķirnes. Kaut pēc būtības, ja ir pirktā sertificētā sēkla un sēj nākamās piecus gadus, par katru apsēto hektāru būtu jāmaksā autoratlīdzība. Ja saimnieki maksātu autoratlīdzību, Latvijas lauksaimniecības zinātnei būtu pavisam cits līmenis.

Kā rosināt lielāko daļu augkopju maksāt autoratlīdzību?

S.R.: Saimniekam, kas pērk un sēj sertificēto sēklu, vajadzētu par apsēto hektāru saņemt atbalsta maksājumu. Šim saimniekam līdz ar to būtu lielāka subsīdija. Tā būtu virzība sakārtošanas virzienā.

U.R.: Igaunijā ir ieviests un darbojas atbalsta modelis caur ekoshēmām. Viņiem ir ekoshēma, kas atbalsta sertificētās sēklas lietojumu. Līdz ar to sēklaudzētāji var sēklu pārdot vairāk. Sēklaudzētājam nevajag papildu naudu, vajag to, ko vairāk samaksās sēklas pircējs. Elementāri. Atbalsta maksājumam vajadzētu būt 40 eiro par tonnu sertificētās sēklas. Ar vienu tonnu var apsēt četrus hektārus – iznāk desmit eiro uz vienu hektāru. Tas būtu pietiekami. Pēdējos gados mēs, vietējie sēklaudzētāji, esam nospiesti tiktāl, ka kompānija, pircējs pasaka – mēs jūsu audzēto sēklu pirsim par šādu, mūsu noteikto, nevis jūsu prasīto cenu.

S.R.: Kaut gan realitātē saimniecības matematika ar šādu pircēja cenu neiet kopā – mums jāceļ darba alga, vēlamies savus darbiniekus saglabāt, elektroenerģija kļūst dārgāka, turklāt kļūst dārgāka uz pārvades rēķina.

U.R.: Nenotiek tā – nokūlu, iztīrīju, atdevu un pārdevu! Sēklaudzēšanā ir ieguldīts milzīgs neredzamais darbs, lai sēklu patiešām uzturētu labu, tīru, augstas kvalitātes.

S.R.: Un vēl ravēšana. Maijā un jūnijā tobrīd no citiem darbiem brīvie darbinieki iet pa sēklu laukiem un vārda tiešā nozīmē ravē. Gadu agrāk audzētais kultūraugs, ļoti ticami, būs kaut kur zemē saglabājies un izdzīvis.

U.R.: Kaimiņš brīnās – mēs labību esam nokūluši, jūs vēl darbojaties! Protams, darbojamies! Pēc katras nokultās kultūras, piemēram, beidzam kviešus kult, pirms došanās uz auzu laukiem rūpīgi jātīra kombaini un citas iekārtas. Un šis darbs prasa laiku. Katras šķirnes kūlums jānober atsevišķi. Nedrīkst sajaukt arī dažādu ataudzējumu kūlumu. Pērn secinājām, ka mums vajag divdesmit atsevišķus torņus, atsevišķas vietas sēklas nobēršanai. Visos procesos notiek pēcparaudes. VAAD nākamajā gadā sēj mūsu paraugu, redz mūsu veikumu.

S.R.: Ja kādam mūsu sēklas pircējam ir izaudzis kāds "brīnums", viņš var jautāt VAAD par kontroles sējumu kontroles lauciņā. VAAD arī vērtē sēklas tīrību un citus

rādītājus. Tā ir pircēja drošība – viņš var jautāt VAAD par jebkura sēklu audzētāja jebkuru audzēto šķirni. Tā ir pircēja aizsardzība pret sliktas kvalitātes sēklu.

U.R.: Pie šābrīža pēdējos gados uz leju nodzītajām sēklas cenām mēs nevaram atļauties tik ļoti nepieciešamo modernizāciju – mums būtu jāatjauno sēklu tīrīšanas un sagatavošanas iekārtas. Netiekam klāt šim darbam, jo nevar piesaistīt ES fondu naudu. Esam mēģinājuši. Bez ES fondu atbalsta iekārtas nopirkt nevaram – par dārgu, nevaram atpelnīt. Ja būtu 30–40% liels ES fondu līdzfinansējums, tad mēģinātu.

S.R.: Būs vien jāiegulda sava investīciju nauda un šis ieguldījums jāatpelnā ar sēklas cenu. Nevar maksāt procentus ne no kā. Pētījām sēklu cenas pēdējo četru gadu periodā un secinājām, ka ar katru gadu ir būtisks kritums. Sēklaudzētājam, zemniekam paliek vien pārtikas graudu cena. Vai tad ir jēga darboties ar sēklkopību? Otra šķēre ir, ka visu laiku kāpj sēklu audzēšanas izmaksas. Mēs ar Uģi pērn sev jautājām – vai vispār vajag to darīt?

U.R.: Sēklkopība un selekcija ir vajadzīga vien vārdos. Realitāte ir pavisam cita.

S.R.: Ja vēlamies stipru nacionālo selekciju un sēklkopību, ir jāattīsta Stendes pētniecības centrs. Cik tad ir palicis selekcionāru? Viņiem vajadzīgs pavisam cits atalgojums un citi atbalsta nosacījumi.

Vairākkārt minējāt sadarbību ar Stendes pētniecības centru. Kuras Stendē selekcionētās šķirnes pavairojat?

U.R.: Mēs ļoti labprāt pavairošanai ņemam Stendē izveidoto ziemas kviešu šķirņu sēklas. Tās ir ļoti labas un mūsu zemē aug. Ziemas kviešu šķirni 'Brigens' pavairojam un popularizējam vairākus gadus. Ļoti laba šķirne.

S.R.: 'Brigens' ir ļoti pielāgota mūsu dabas apstākļiem. Gan sausums, gan mitrums to nav ietekmējis. Esam kūluši stabili augstu ražu. Intensīvajām citu valstu šķirnēm vajag ideālus dabas apstākļus. 'Brigens' kaut kā ļoti pielāgojas, līdzsvarojas. Ar to bez ražas nekad nepaliksi. Pilnīgi droši! Selekcionārei Vijai Strazdiņai šī šķirne patiešām izdevusies.

U.R.: Vai slapjš vai sauss gads, 'Brigenu' nekad neesam kūluši mazāk par sešām tonnām no hektāra. Ik gadu saimniecībā rīkotajā lauka dienā salīdzinām dažādas šķirnes, lai gūtu sev apliecinājumu par to, kas labāk padodas audzēšanai mūsu apstākļos. Jūtam, ka saimnieki 'Brigens' šķirni ik gadu pieprasa aizvien vairāk. Cilvēki vērtē un ir pārsteigti par šo šķirni.

Santa Rubene: "Saimniekam, kas pērk un sēj sertificēto sēklu, vajadzētu par apsēto hektāru saņemt atbalsta maksājumu. Šim saimniekam līdz ar to būtu lielāka subsīdija. Tā būtu virzība uz sakārtošanu."

Kādas vēl ziemas kviešu šķirnes audzējat sēklai?

U.R.: Pārbaudījām daudz šķirņu un palikām pie 'Brigens', 'Eternity', pēdējie ataudzējumi, un jaunās šķirne 'Emeric'. Tā ir Vācijā izveidota šķirne ar ļoti labu tilpummasu. Pagājušajā sezonā lielākā daļa saimniecību vērsa uzmanību uz ļoti lielo lopbarības graudu īpatsvaru ražā. Mums no audzētajiem kviešiem nevienai kravai nebija lopbarības kvalitātes. Visai ražai bija laba pārtikas graudu kvalitāte.

Ar ko skaidrojat šādu rezultātu? Lielākajai daļai Latvijas augkopju ražas rezultāts, no kvalitātes skatpunkta vērtējot, bijis diezgan bēdīgs.

S.R.: Agronoms ir vijolnieks, kas jūt, kurā brīdī kā jāspēlē. Tomēr augšā ir diriģents – dabas apstākļi.

U.R.: Arī aizvadītās sezonas labajos rezultātos būtiska nozīme bija mūsu izglītībai, zināšanām un prātam. Īstajā brīdī izdarījām vajadzīgās darbības. Izdarījām nedaudz papildu darbu un ieguvām pārtikas kvalitātes ražu. Ikvienam pašam jādomā, kādu šķirni izvēlēties. To nevar pateikt ne kaimiņš, ne konsultants. Ikvienam pašam jāvērtē, kura šķirne saimniecības laukos dod vislabāko rezultātu. Nevar viennozīmīgi pateikt, ka mūsu šķirņu izvēle derēs arī, piemēram, Ventspils novadā.

S.R.: Mēs, visticamāk, savā specialitātē esam mazliet fanātiski. Lūk, piemērs. Rapša šķirņu piedāvājums ir ļoti plašs,

nosaukumi skaistāki par skaistiem. Pērn vienā laukā vienādā platībā, slejās pa trim hektāriem sējām deviņas rapša šķirnes. Par laimi, patlaban ir arī attiecīgas kulšanas tehnoloģijas, ka katrai šķirnei var ielikt kulšanas uzdevumu kombinānu tieši konkrētajā slejā redzēt kūluma rezultātu. Visām šķirnēm ir pilnīgi vienādi audzēšanas nosacījumi. Ļoti laba matemātika – palīdz izvēlēties saimniecības apstākļiem vispiemērotākās šķirnes.

U.G.: Viena no plaši izreklamētajām it kā topa rapša šķirnēm nedeva mums vislabāko rezultātu. Svarīgs nosacījums laba rezultāta sasniegšanai ir lauku apmeklējumi klātienē, kad var vērtēt, kas augiem vajadzīgs, nevis izpildīt vien īsziņā no kāda saņemtos norādījumus. Mēs ar Santu vismaz divas trīs reizes nedēļā apbraukājam visus laukus. Tas aizņem vairāk nekā pusi dienas. Mums pavisam ir 80 lauku, to skaitā arī diezgan mazi un sējumi mežu ielokā. Daudziem saimniekiem ir padomdevēji agronomijas lietās. Tas ir labi, apsveicami. Ir, kam jautāt padomu. Tomēr konsultants uz laukiem nebrauc ik pēc divām trim dienām un nefiksē izmaiņas sējumos.

Saimnieki teic, ka pēdējos gados ne vienmēr var atļauties tik daudz minerālmēslu, cik vajadzētu gribētās ražas audzēšanai.

S.R.: Tā ir nepareiza pieeja augkopībā. Ja nevar uzlikt to, ko vajag uzlikt, mans padoms ir atstāt laukus neapsētus, izvērtēt papuves lietderību. Zaļā vai melnā papuve visticamāk, nākamā gada ražai iedos vairāk, nekā augu nepietiekama barošana. Nedrīkst augam nedot ēst!

U.R.: Tas ir tāpat kā aiziet uz aptieku un nepirkt zāles. Es esmu slimis, tomēr zāles nepirku. Ir nosacījumi, kas jāizpilda, un tie mainās bez pārtraukuma. Ir visam jāseko līdzī, ja vēlies izaudzēt tādu ražu, kādu vēlies.

Pastāstiet par auzu audzēšanu!

U.R.: Mūsu audzētajām auzām vienmēr bijuši ļoti tilpummasas rādītāji. Ir saimnieki, kas teic, ka mazās tilpummasas dēļ jāizbaro cūkām. Tā ir paša nolaidība un nezinašana. Auzas var izaudzēt vienmēr. Auzu audzēšanā vissvarīgākā ir vainagrūsa. Nereti semināros pat no t vadītājiem dzirdēts, ka auzai "nekas īpašs nav vajadzīgs". Tā praktiski pati izaugot. Tomēr vainagrūsa paņem nost tilpummasu, kvalitāti, un sākas – nevar izaudzēt pareizi... Mēs ļoti daudz cenšamies saviem sēklu pircējiem sniegt zināšanas par audzēšanas tehnoloģiju, par to,

Saimniecībā izmanto *E-Agronom* programmatūru un darbojas ar precīzajām tehnoloģijām. Atbilstoši augšņu analīzēm izveidotas kartes, kurās redzams elementu izvietojums un koncentrācija laukos. Sekojot tām, minerālmēslu izsēšana notiek pēc vajadzības katrā lauka vietā.

viņiem izdodas sasniegt iespējami labākus rezultātus.

S.R.: Auzām patlaban notiek šķirņu maiņa. Pēdējos gados ļoti daudz audzēja šķirni 'Albi'. Tā visiem ļoti patika un aizvien patīk, un mums prasa sēklu. Diemžēl šo šķirni neatjauno, tai Vācijā vairs nevar nopirkt augstu sēklas audzējumu pavairošanai Latvijā. 'Albi' nomaina jaunas šķirnes. Mums progresīva šķiet šķirne 'Titan'. Tā arī ir KWS šķirne. Mēs uzņēmumam *Scandagra* ataudzējam arī ļoti ražīgo šķirni 'Lion'. Vēl divas šķirnes būs agrāko šķirņu vietā. Pieļauju, ka kaut kas kādā brīdī ies ārā no tirgus, bet mēs jau sākam sēklkopību. Šķirne 'Caledons' un auzu šķirne 'Waran' ir pavisam jaunas, audzējam tās tikai vienu gadu, un pēc tik īsa laika posma vēl nevar spriest par šķirņu piemērotību un īpašībām. Sēsīm, pētīsim, piedāvāsim, redzēsim. Šķirņu maiņa notiek bez pārtraukuma.

Kas ir auzu pircēji?

U.R.: Viens pircējs ir *Dobeles dzirnavnieks*, otrs ļoti labs sadarbības partneris mums ir kooperatīvs Igaunijā, kur ir arī labāka cenu politika nekā Latvijā. Igaņu piedāvātā cena ir par desmit procentiem augstāka. Dažkārt mūsu sagatavoto sēklu pārdodam kā pārtikas graudus. Ir gadi, kad nav prognozējams pārdotās sēklas daudzums. Nereti paliek pāri un sēklas graudus pārdodam kā pārtiku.

S.R.: Sēklas tirgus ir jāregulē. Lai sēklaudzētājs var pārdot savus sēklas graudus, ai atbalsts par sēklas laukiem būtu lietderīgs un lai sēklas graudus varētu pārdot

kā sēklu, nevis kā pārtikas graudus. Auzu audzēšanā vēlamies sasniegt septiņas tonnas lielu vidējo ražību. Šajā gadā vairākām šķirnēm ražība bija pat 8,5 tonnas no hektāra. Tātad varam, iecerētā ražība ir sasniedzama.

U.R.: Cilvēkiem jāgrib izglītoties un jāsaprot, ka sertificētās sēklas dod garantiju par labāku ražu. Piemēram, šajā gadā iesējām un kūrām piecas tonnas, nākamajā gadā, ja zemāks ataudzējums, to pašu ražu nokult neizdosies. Raža nākamajā gadā, ja nebūs īpašas blakusapstākļu ietekmes, būs par desmit procentiem mazāka. Neizbēgami! Iemesls ir šķirnes skaldīšanās.

Aršana vai bezaršanas tehnoloģija? Kam dodāt priekšroku?

U.R.: Mēs skatāmies pēc situācijas. Abi esam agronomi. Vērtējam, kad ir un kad nav jāar. Kad var zemē iestrādāt augu atliekas. Ja ar bezaršanas tehnoloģiju sēsīm pilnīgākā *bardakā*, neiegūsim ražu. Kāpēc tas ir vajadzīgs? Nedrīkst arī skatīties, ka kaimeiņam ir ļoti labs agregāts, tāpēc man arī tāds jāpērk. Mēs saimniecībā pirkto tehniku un agregātus vispirms izmēģinām un pērkam vien tad, ja tie sevi labi parāda. Mūsu tehnikas parkā ir dziļjirdinātāji, ir arkli. Pērn rudenī arklu ļoti daudz izmantojām saistībā ar slapjo laiku arī pēc ražas vākšanas. Arī augu atlieku bija daudz. Ja būtu vien iirdinājuši vai diskojuši, tad ziemājus sētu nezin kādā nezāļu laukā. Ja ir ideāli tīri lauki, jāvērtē. Pēc rapša vai pēc zirņiem var mēģināt izmantot bezaršanu. Ir reizes, kad noteikti

jāar. Nepiekrītu tiem, kas apgalvo, ka arkls vairs nav vajadzīgs un ir aizmirstams.

S.R.: Visā saimniecībā aram katru otro trešo gadu. Ir daļa nezāļu, pret kurām var cīnīties, vien apvēršot, aparat augsnī. Tad var mēģināt nākamās trīs četrus gadus darboties pa virsu, iegāztajai nezālei ir jānosmok. Tā var cīnīties. Bez arkla nekā nebūs. Mums ar savu tā saucamo sēklkopību ir tādas nezāles savāktas pa visu Latviju! Problemātiski.

Minējāt precīzās augsnes apstrādes tehnoloģijas. Pastāstiet par tām plašāk!

S.R.: Izmantojam *E-Agronom* programmatūru. Darbojamies ar precīzajām tehnoloģijām. Augus ar kāliju barojam atsevišķi, ar fosforu atsevišķi. Esam veikuši augšņu analīzes, ir izveidotas kartes, kurās redzam elementu izvietojumu un koncentrāciju laukos. Monitorā ir ielikta karte, un minerālmēslu izsēšana notiek pēc vajadzības katrā lauka vietā. Tā mēs vienmērīgi izlīdzinām augsnes auglību.

U.R.: Ar šādu tehnoloģiju sākām strādāt jau 2012. gadā – tā atpelnā sevi ar uzviju. Agrāk zinājām, ka vienā lauka malā/daļā izaugs 3–5 tonnas, bet otrā galā nekas. Patlaban esam panākuši, ka visā laukā ir vienmērīga vienāda raža. Un tas paveikts ar augiem barotajām mainīgajām barības vielu devām.

S.R.: Precīzās tehnoloģijas izmantojam arī kaļķošanā. Tā ir tikpat svarīga kā minerālmēsli un maksā diezgan dārgi.

U.R.: Ja nebūs kaļķošanas, nebūs atbilstošs pH līmenis. Nekas neizaugs. Un ir jāinvestē arī kaisītājos ar precīzajām tehnoloģijām. Visam jādomā līdzī. Gribētu, lai nākamajām paaudzēm patiktu šeit dzīvot un strādāt. Mums ir jārada pamats, lai šeit darbotos mūsu bērni un mazbērni. Lai viņus ieinteresētu, lai patiešām nāktu uz šejieni un darbotos. Nevar būt tā, ka, atvainojiet, krievu belarusā garos zābakos visu mūžu strādā. Var sākumā tā darboties, tomēr ir jāattīstās un jāaug. Ja visu mūžu darbojies tā, kā iepriekš raksturoju, un neredzi atdevi, tad nebūs laukos jaunu cilvēku.

S.R.: Jauniešiem jāsaprot, ka lauku saimniecība ir tāds pats uzņēmums kā jebkurš cits. Ir jādomā, lai var strādāt, var braukt atpūsties un – lai ir brīvais laiks. Lai par veikumu būtu gandarījums, nevis vien, kā Ugis teica, gumijas zābaki un sena tehnika. Mūsu jaunieši ir auguši no mūsējās atšķirīgā vidē, tāpēc jāsaprot – laba darba vide un labs atalgojums ir viens no nosacījumiem jaunatnes piesaistīšanai lauksaimniecībai. Viss ir tādā mijiedarbībā. ▲